

УДК 81'276.6:327.88(08)

Рекомендовано до опублікування та розміщення на офіційному вебсайті вченою радою Київського інституту Національної гвардії України (протокол № 15 від 31.05.2024)

Проблеми ефективності професійної мовної комунікації в умовах інформаційної агресії: матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнародною участю (м. Київ, 26 квітня 2024 р.). Київ : Київський інститут Національної гвардії України, 2024. 307 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції, у якій взяли участь науковці, викладачі та здобувачі закладів вищої освіти та наукових установ України, а також науковці з профільних навчальних закладів системи МВС України, стейкхолдери з Головного управління Національної гвардії України. Конференція відбулась у змішаному форматі.

Матеріали конференції можуть бути використані в науково-дослідній роботі та в освітньому процесі спеціалізованих і військових закладів вищої освіти.

Матеріали опубліковано в авторській редакції. За достовірність наданих матеріалів несуть відповідальність автори.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: кандидат педагогічних наук, доцент С. В. Мудра; кандидат філологічних наук, доцент В. В. Посмітна; кандидат філологічних наук В. А. Козак; старший викладач кафедри Т. Ю. Литвинська; викладач кафедри А. В. Лещенко; викладач кафедри О. М. Скиба.

© **Автори, 2024**

© **КІНГУ, 2024**

ЗМІСТ

Виступ-привітання МАРТИНЮК Андрій Васильович	13
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	
ШУСТ Олена Анатоліївна ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ (на прикладі Білоцерківського національного аграрного університету)	14
НОВІКОВА Ольга Олександрівна СУЧАСНИЙ РЕКЛАМНИЙ ТЕКСТ ЯК ДЕМОНСТРАЦІЯ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНЦІВ	18
ЗАГУРСЬКА-АНТОНЮК Вікторія Францівна ЛИТВИНЧУК Оксана Валеріївна ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ АГРЕСІЇ	24
ШУТЕНКО Світлана Василівна ГРАДЮК Іванна Миколаївна ІНФОРМАЦІЙНА АГРЕСІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МОВНУ КУЛЬТУРУ	28
ШУМОВЕЦЬКА Світлана Павлівна ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД: ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	33
МІНЕНКО Олеся Василівна ІНТЕРНЕТ БЛОГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОПАНУВАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	37
ЯМНИЧ Наталя Юріївна ДІАЛОГ КУЛЬТУР У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	41
ДАНИЛЬЧЕНКО-ЧЕРНЯК Оксана Юріївна INTEGRATING DIGITAL THINKING PRINCIPLES INTO PHILOLOGICAL EDUCATION	44
ПСЬОТА Софія Олександрівна INNOVATIVE METHODS IN FORMING PROFESSIONAL LANGUAGE COMPETENCE OF HIGHER EDUCATION IN THE SYSTEM OF THE MINISTRY OF INTERIOR AFFAIRS	50

КАМІНСЬКИЙ Платон Олексійович
THE ROLE OF THE UKRAINIAN LANGUAGE IN ENSURING NATIONAL SECURITY IN THE CONDITIONS OF INFORMATION WARFARE 54

СЕКЦІЯ 1. ПРОФЕСІЙНА МОВНА КОМУНІКАЦІЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ

ЗИКУН Наталія Іванівна
ПОКОЛІННЯ ВІЙНИ: ДИНАМІКА Й ТЕНДЕНЦІЯ ЗМІН В СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 57

МУДРА Світлана В'ячеславівна
КРУТІКОВ Павло Дмитрович
ПРОФЕСІЙНА МОВНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК АСПЕКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ОБ'ЄКТІВ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ 62

ТКАЧ Поліна Борисівна
ВПЛИВ ЦІННІСНИХ ПРІОРИТЕТІВ НА КОМУНІКАТИВНУ ВЗАЄМОДІЮ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ 66

ГРИЗОДУБ Роман Володимирович
ХАРАКТЕРИСТИКА ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ У МОВНОМУ АСПЕКТІ: ОГЛЯД ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ, ЇЇ ОСНОВНІ ПРОЯВИ ТА ВПЛИВ НА СУСПІЛЬСТВО ТА МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ 69

КОНДРАТЮК-АНТОНОВА Тетяна Вячеславівна
ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ ЧИННИКІВ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ НГУ 72

ПРЕНЬКО Яна Олегівна
COMMUNICATIVE COMPETENCE AS A WAY OF BUILDING EFFECTIVE COMMUNICATIVE PERSONALITY 75

ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна
СТРАТЕГІЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ КОМАНДИРАМИ Й ПІДЛЕГЛИМИ У ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ 78

ПРОНІН Антон Євгенович
ДРАЧ Оксана Іванівна
FAKE NEWS AND PROPAGANDA IN THE MEDIA: LINGUISTIC MARKERS AND WAYS TO DETECT THEM 82

САМОЙЛЕНКО Богдан Васильович ДРАЧ Оксана Іванівна ВПЛИВ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ НА МОВНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ	90
ГОНЧАРОВ Роман Русланович ЛЕЩЕНКО Анжеліка Вячеславівна СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ ВІЙСЬКОВОГО СЛЕНГУ	98
ЛОСЮК Тарас Тарасович ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ТА ВИКЛИКИ	101
МУДРА Світлана В'ячеславівна ПАВЛЕНКО Владислав Юрійович ПРОТИДІЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ МОВНІЙ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ	105
МУДРА Світлана В'ячеславівна ПАВЛУШКІН Павло Олександрович ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ	109
ОМЕЛЬЧЕНКО Мирослав Ігорович ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна БРИФІНГ ВІЙСЬКОВОГО КЕРІВНИКА У ВОЄННИЙ ЧАС: ЗАГАЛЬНІ ЦІЛІ, ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЇ	113
САВРАСОВА-В'ЮН Тетяна Олександрівна МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ	117
ЛИСИЧКІНА Ірина Олексіївна ЛИСИЧКІНА Ольга Олексіївна ТЕРМІНОЛОГІЯ НАТО У ПРОФЕСІЙНОМУ ВІЙСЬКОВОМУ ДИСКУРСІ	121
СТАДНИК Степан Петрович ПОСМІТНА Вікторія Віталіївна ОСОБЛИВОСТІ ЧИННИКА ДИСТАНЦІЇ ТА РОЛЬ ДИСТАНЦІЇ У СЛУЖБОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ КОМАНДИРА З ПІДЛЕГЛИМИ	123

САВРАСОВА-В'ЮН

Тетяна Олександрівна,

кандидат психологічних наук,

Київський столичний університет імені

Бориса Грінченка

**МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В ПРОФЕСІЙНІЙ
КОМУНІКАЦІЇ**

В обставинах інформаційної конфронтації мова стає не просто комунікативним інструментом, але й потужною зброєю, яку можна використати для впливу на когнітивну, емоційну, поведінкову сфери людини. Особливо актуальною зазначена проблема постає в сфері професійної комунікації, де вміння правильно, точно, адаптовано до контексту, ділового стилю з позитивним емоційним забарвленням застосовувати мову може допомогти захистити інформаційний простір, здобути довіру, повагу до своєї професійної діяльності, вплинути на прийняття рішення, налагодити стосунки з колегами і партнерами, створити атмосферу співпраці, згуртування в колективі. Свідоме застосування мови як потужного засобу психологічного впливу на інших є ключовим аспектом професійного комунікативного середовища, від якого залежить характер спілкування учасників взаємодії.

Важливо зазначити, що психологічний вплив відображає цілеспрямовану зміну переконань, емоційних станів, моделей поведінки людини за допомогою прихованих методів примусу [6].

Із-поміж різновидів психологічного впливу З. Кісіль, Д. Швець розрізняють: індивідуально-специфічний (транслявання, передавання патернів поведінки, що не відповідають індивідуально-психологічним особливостям людини); функціонально-рольовий (нав'язування цінностей, учинків, зумовлених цілями суб'єкту впливу); спрямований (здійснення впливу задля досягнення окресленого результату суб'єкта); неспрямований (вплив суб'єкта за відсутності конкретної мети); прямий (відкрите пред'явлення вимог, претензій суб'єкта); непрямий (вплив

не на об'єкт, а на його оточення) [3].

До структури психологічного впливу, за дослідженнями С. Ніколаєнко, належать такі елементи: суб'єкт, об'єкт впливу, цілі, засоби, методи, прийоми, результати впливу [5].

Ініціатор (суб'єкт) впливу – особа, яка першою намагається вплинути за допомогою будь-яких доступних інструментів. Адресат (об'єкт) впливу – особа, до якої застосовано спробу впливу [7].

Із позиції М. Сурякової, Г. Панфілової, О. Склянської, основними цілями психологічного впливу є: задоволення особистих потреб шляхом використання допомоги інших; засвідчення свого існування, розуміння власної важливості; перемога над просторовими, часовими обмеженнями в особистому житті [7].

Засобами психологічного впливу виступають вербальні (слова, їх сенс, підбір фраз, характер мовлення), паралінгвістичні (артикуляція слів, фонетична виразність, ритм, темп, паузи, наголоси), невербальні (пози, міміка, жести, дотики, зовнішній вигляд) сигнали [1].

Серед методів психологічного впливу, що є способами змін іншої людини, групи, ситуації, Т. Дуткевич виокремлює: переконання (усвідомлена, обґрунтована дія, спрямована на зміну уявлень, намірів, рішень іншого); наслідування (повторення, копіювання моделей поведінки іншої людини); зараження (свідоме чи несвідоме передавання емоційного стану іншій людині); навіювання (свідомий вплив, спрямований на зміну намірів, ставлень, зниження критичності до інформації); самопросування (відкрите підтвердження власної компетентності з метою отримання переваги); маніпуляція (прихований вплив на систему цінностей, ставлень іншого); прохання (усне, письмове звернення до іншого задля задоволення потреби чи бажання); примус (вимога виконати дії через приховані чи ясні погрози); деструктивна критика (висловлення неприязних, образливих суджень щодо опонента); ігнорування (свідома неухважність до іншого задля привернення його уваги до чогось) [2].

Методи психологічного впливу можливо застосувати або етичним, або

неетичним чином. За етичним впливом людина дотримується правил поведінки, соціальних норм, сприяючи розвитку справи, ділових стосунків, особистості. До етичних методів впливу належать переконання, самопросування, конструктивна критика, наслідування, прохання. Неетичний вплив людина проявляє через грубість, зневажливе ставлення до цінностей іншого, порушуючи міжособистісні ділові відносини, застосовуючи примус, ігнорування, деструктивну критику тощо. Маніпуляція є проміжним варіантом, коли намагаються змусити особу діяти певним чином, залишаючи в неї враження власного вибору [7].

У працях В. Ягоднікової зазначено, що крім методів психологічного впливу в практиці професійної комунікації доволі часто суб'єкти впливу застосовують різні прийоми, а саме: «вибір без вибору» (нав'язування одного варіанту під прикриттям вибору; «запитання-ярлики» (використання питальних конструкцій, що прикривають ствердження, знижуючи пильність критичного мислення); «перехід» (організація плавної, м'якої мови без різких змін чи переходів); «припущення» (контроль і керування найближчими, наступними діями); «право вибору» (застосування ілюзій вибору, маскуючи справжні наміри); «звернення до внутрішнього голосу» (координація дій для зняття напруження співрозмовника); «трюїзм» (застосування загальних, банальних тверджень); «переформування» (інтерпретація негативу як можливості для зростання); «номіналізація» (трансформація дієслова в іменник) [8].

Результати психологічного впливу залежать від контексту комунікативної ситуації (ділова, професійна сфера, особисті відносини), мети суб'єкта (інформувати, переконати, надихнути), аудиторії (колеги, керівництво, партнери), застосованих методів (наслідування, зараження, маніпулювання); якостей суб'єкта й об'єкта впливу. З-поміж результатів психологічного впливу доцільно виділити: зміну думок, уявлень переконань, суджень; зміну почуттів, емоцій, ставлень; підвищення чи зниження рівня мотивації до дій, учинків; трансформацію поведінки, реакцій, звичок; вирішення конфліктів, згладжування непорозумінь, розбіжностей; зміцнення чи послаблення міжособистісних відносин у команді, колективі тощо.

Отже, мова в професійній комунікації є потужним інструментом психологічного впливу, що допомагає формувати сприйняття людей, ситуацій, впливаючи на переконання, ставлення, реакції інших, створити емоційно насичену комунікацію, застосувати різноманітні мовні прийоми активного слухання, адаптування до аудиторії, використання емпатії. Вміле користування мовою в професійному середовищі сприяє створенню позитивної робочої атмосфери, підвищення результативності співпраці.

Список використаних джерел:

1. Брик О. М. Психологія впливу. *Психолого-педагогічний практикум: методичний посібник* / А. О. Андрейчева, М. О. Голубєва, І. В. Жарук та ін. Київ, 2019. Ч. 4. С. 13-18.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. К., 2016. 388 с.
3. Кісіль З. Р., Швець Д. В. Психологія суспільної свідомості: навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса, 2023. 139 с.
4. Мазур Р. І. Творчий підхід до подолання медійних маніпуляцій розвитку альтруїзму. *Актуальні проблеми психології*. 2014. Т. XII. Вип. 19. 408 с. 54-61.
5. Ніколаєнко С. О., Ніколаєнко С. І. Категорія психологічного впливу в психології. *Світогляд. Філософія. Релігія*. 2011. № 1(1). С. 76-84.
6. Психологічний словник / уклад. В. В. Синявський, О. П. Сергеєнкова; ред. Н. А. Побірченко. Київ, 2007. 27 с.
7. Сурякова М. В., Панфілова Г. Б., Склянська О. В. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу). Дніпро, 2021. 150 с.
8. Ягоднікова В. В. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи та проведення практичних занять з дисципліни «Психологія управління». Одеса, 2022. 101 с.